חבית. ובלבד שלא יספוג. אפילו יש לו עור בית אחיזה לזיכא משום סתימה אסור כדמפרש בגמרא שלא יעשה כדרך שעושה בחול: **מלקט על יד על יד ואוכל.** גרסה דל"ג ואוכל מדקתני סיפא אבל לא לתוך הסל ולא לתוך הקופה משמע הכי דווקא אסירי משום עובדין דחול אבל לתוך [1] כפו[א] שרי[ב]: **ורבי יוחנן אמר הלכה כרבי יהודה בשאר פירות.** ברייתא מסכת ביצה (דף ג. ושם) רבי יוחנן רמי דר' יהודה אדרבי יהודה תנן ר"ש אומר אם לאוכלין היוצא מהן מותר אם לאוכלין אינו אלא מהן מותר ואם למשקין היוצא מהן אסור [2] חלות דבש שריסקן מע"ש ויצאו מעצמן אסורין [3] ורבי אליעזר מתיר: **גמ' תנא לא** [ב]יספוג ביין ולא יטפח בשמן שלא יעשה כדרך שהוא עושה בחול ת"ר [ג]נתפזרו לו פירות בחצר מלקט על יד על יד ואוכל אבל לא לתוך הסל ולא לתוך הקופה שלא יעשה כדרך שהוא עושה בחול: אין סוחטין את הפירות: [ד]אמר רב יהודה אמר שמואל מודה היה רבי יהודה לחכמים בזיתים וענבים מ"ט כיון דלסחיטה נינהו יהיב דעתיה ועולא אמר רב חלוק היה ר' יהודה אף בזיתים וענבים ורבי יוחנן אמר הלכה כרבי יהודה בשאר פירות ואין הלכה כרבי יהודה בזיתים וענבים אמר רבה אמר רב יהודה אמר שמואל מודה היה רבי יהודה לחכמים בזיתים וענבים [ה]ומודים חכמים לרבי יהודה בשאר פירות א"ל רבי ירמיה לרבי אבא אלא במאי פליגי א"ל לכי תשכח אמר רב נחמן בר יצחק מסתברא בתותים ורמונים פליגי דתניא [ו]זיתים שמשך מהן שמן וענבים שמשך מהן יין והכניסן בין לאוכל בין למשקין היוצא מהן אסור [ז]תותים שמשך מהן מים ורמונים שמשך מהן יין והכניסן לאוכלין היוצא מהן מותר למשקין ולסתם היוצא מהן אסור דברי רבי יהודה וחכמים אומרים בין לאוכלין בין למשקין היוצא מהן אסור וסבר רבי יהודה סתם אסור [ח]והתנן [ט]חלב האשה מטמא לרצון ושלא לרצון חלב בהמה אינו מטמא אלא לרצון אמר ר' עקיבא קל וחומר הוא ומה חלב האשה שאינו מיוחד אלא לקטנים ממטמא לרצון ושלא לרצון חלב הבהמה שמיוחד בין לקטנים בין לגדולים אינו דין שיטמא בין לרצון ובין שלא לרצון אמרו לו אם טמא חלב האשה שלא לרצון [י]שדם מגפתה טמא יטמא חלב הבהמה שלא

חבית [א]שנשברה מצילין הימנה מזון שלש סעודות ואומר לאחרים באו והצילו לכם ובלבד שלא יספוג [ב]אין סוחטין את הפירות להוציא מהן משקין ואם יצאו מעצמן אסורין ר' יהודה אומר אם לאוכלין היוצא מהן מותר ואם למשקין היוצא מהן אסור [ג]חלות דבש שריסקן מע"ש ויצאו מעצמן אסורין [ד] ורבי אליעזר מתיר: **גמ' תנא לא** [ב]יספוג ביין ולא יטפח בשמן שלא יעשה כדרך שהוא עושה בחול ת"ר [ג]נתפזרו לו פירות בחצר מלקט על יד על יד ואוכל אבל לא לתוך הסל ולא לתוך הקופה שלא יעשה כדרך שהוא עושה בחול: אין סוחטין את הפירות: [ד]אמר רב יהודה אמר שמואל מודה היה רבי יהודה לחכמים בזיתים וענבים מ"ט כיון דלסחיטה נינהו יהיב דעתיה ועולא אמר רב חלוק היה ר' יהודה אף בזיתים וענבים ורבי יוחנן אמר הלכה כרבי יהודה בשאר פירות ואין הלכה כרבי יהודה בזיתים וענבים אמר רבה אמר רב יהודה אמר שמואל מודה היה רבי יהודה לחכמים בזיתים וענבים [ה]ומודים חכמים לרבי יהודה בשאר פירות א"ל רבי ירמיה לרבי אבא אלא במאי פליגי א"ל לכי תשכח אמר רב נחמן בר יצחק מסתברא בתותים ורמונים פליגי דתניא [ו]זיתים שמשך מהן שמן וענבים שמשך מהן יין והכניסן בין לאוכל בין למשקין היוצא מהן אסור [ז]תותים שמשך מהן מים ורמונים שמשך מהן יין והכניסן לאוכלין היוצא מהן מותר למשקין ולסתם היוצא מהן אסור דברי רבי יהודה וחכמים אומרים בין לאוכלין בין למשקין היוצא מהן אסור וסבר רבי יהודה סתם אסור [ח]והתנן [ט]חלב האשה מטמא לרצון ושלא לרצון חלב בהמה אינו מטמא אלא לרצון אמר ר' עקיבא קל וחומר הוא ומה חלב האשה שאינו מיוחד אלא לקטנים ממטמא לרצון ושלא לרצון חלב הבהמה שמיוחד בין לקטנים בין לגדולים אינו דין שיטמא בין לרצון ובין שלא לרצון אמרו לו אם טמא חלב האשה שלא לרצון [י]שדם מגפתה טמא יטמא חלב הבהמה שלא

חבית. מצילין הימנה מזון ג' סעודות. ואפילו כגלים הרבה דאילו בחד מנה אמרי' בכל כתבי הקדש (לעיל דף קכ.) דכמה דבעי מציל: **נכס.** כל אחד מזון ג' סעודות: **ובלבד שלא יספוג.** שלא יהיה ספוג במקום היין לחזור ולהטיפו בכלי גזירה שמא יסחוט: **אין סוחטין את הפירות.** דהוה ליה מפרק (כ) תולדה דדישה: **אסורין.** גזירה שמא יסחוטו לכתחילה: **רבי יהודה אומר אם לאוכלין.** מכוונסין אסורין דניחא ליה במאי דנפקא מינייהו ונתקיימה מתשבתו ואיכא למיגזר שמא יסחוטו והכי אמרי' בביצה (ט) דטעמא דמשקין שזבו משום שמא יסחוטו הוא: **חלות דבש.** מאחר שמרוסקין הדבש זב מאליו מתוך השעוה ואין דרך לסחוטו הלכך רבי אליעזר מתיר. וחכמים אוסרין גזירה אטו שאינן מרוסקין דילמא מרסק להו (נ): **גמ' ויטפח.** מכניס בו כפו והשמן מדבק בה ומקנחנו בשפת הכלי ואסרוה משום עובדין דחול: **מודה ר' יהודה בזיתים.** דלעו"ג דהכניסן לאוכלין היוצא מהן אסור דכיון דרוצן לסתימה קיימי כי אתו לידי משקה יהיב דעתיה למיהוי ניחא ליה בהכי: **אפי' בזיתים וענבים.** הואיל והני לאוכלין נכנסו: **מסתברא בתותים ורמונים פליגי.** דאיכא דבעו להו למשקין הלכך משום להו רבנן בזיתים וענבים ור' יהודה פליג עליהו אבל שאר פירות איכא דבעי להו למשקין הלכך מודו רבנן בהם: **שמשך.** זב מאליהן כמו נהרות המושכין (לעיל דף קכא.): **והכניסן.** מתחילתן בין לאוכלין בין למשקין כו': דרמונים קרי יין משום דאית להו קיווחא: **וחל"פ לו'.** והא דנקט רב נחמן ליצא דמסתברא ולא אמר בהדיי דבתותים ורמונים פליגי משום דאיכא למימר פליגי בתותים ורמונים וה"ה לשאר פירות ולהודיעך כמו דרבי יהודה נקט להו ואי משום בריישא דלקמן דשמעינן מינה דמודים חכמים לרבי יהודה בשאר פירות לאו בהדיא שמעינן לה דאיכא למימר רבי יהודה היא כדפרכינן עלה: **וסבר רבי יהודה סתם.** שלא פירש לאוכל ולא למשקה הוי המשקה הזב מהן אסור: **והתנן חלב האשה מטמא.** מכשיר: **לרצון ושלא לרצון.** בין שיצא ממנה לרצון בין שלא לרצון. שהחלב קרוי הכשרה שנאמר ותפתח את נאד החלב ותשקהו (שופטים ד): **חלב בהמה אינו מטמא אלא אם כן יצא לרצון.** ואי לא הא מקבל טומאה וטעמא מפרש לקמיה: שדם

מקום שנאמר ותפתח את נאד החלב ותשקהו [ח] אין עומדים ליסחט כלל. [ט] מ"ר: **שמשך מהן שמן בו'.** פי' בקונטר' שמשך זב מאליהן כמו נהרות המושכין ולפירושו צריך לומר הכניסן בין לאוכלין כו' היינו הכניסן מתחילתן ואין הלשון משמע כן [י] ועוד קשה לר"י דאי משך מאליו קאמר גבי תותים שמשך מהם מים ה"ל למימר שמשכו דמיים בכל מקום לשון רבים ועוד קשה לר"י אם כן הך ברייתא הוה מיותרת דהא רבי יוחנן דאמרי לעיל תנוק רבי יהודה היה מיוחד [יא] אמר לו אם טמא חלב האשה שלא לרצון [יב] אמר לו אם טמא חלב האשה לרצון [יג] אמר לו אם טמא חלב הבהמה לרצון [יד] אמר לו אם טמא חלב הבהמה לרצון [טו] אמר לו אם טמא חלב הבהמה לרצון [טז] אמר לו אם טמא חלב הבהמה לרצון [יז] אמר לו אם טמא חלב הבהמה לרצון [יח] אמר לו אם טמא חלב הבהמה לרצון [יט] אמר לו אם טמא חלב הבהמה לרצון [כ] אמר לו אם טמא חלב הבהמה לרצון [כא] אמר לו אם טמא חלב הבהמה לרצון [כב] אמר לו אם טמא חלב הבהמה לרצון [כג] אמר לו אם טמא חלב הבהמה לרצון [כד] אמר לו אם טמא חלב הבהמה לרצון [כה] אמר לו אם טמא חלב הבהמה לרצון [כו] אמר לו אם טמא חלב הבהמה לרצון [כז] אמר לו אם טמא חלב הבהמה לרצון [כח] אמר לו אם טמא חלב הבהמה לרצון [כט] אמר לו אם טמא חלב הבהמה לרצון [ל] אמר לו אם טמא חלב הבהמה לרצון [לא] אמר לו אם טמא חלב הבהמה לרצון [לב] אמר לו אם טמא חלב הבהמה לרצון [לג] אמר לו אם טמא חלב הבהמה לרצון [לד] אמר לו אם טמא חלב הבהמה לרצון [לה] אמר לו אם טמא חלב הבהמה לרצון [לו] אמר לו אם טמא חלב הבהמה לרצון [לז] אמר לו אם טמא חלב הבהמה לרצון [לח] אמר לו אם טמא חלב הבהמה לרצון [לט] אמר לו אם טמא חלב הבהמה לרצון [מ] אמר לו אם טמא חלב הבהמה לרצון [מא] אמר לו אם טמא חלב הבהמה לרצון [מב] אמר לו אם טמא חלב הבהמה לרצון [מג] אמר לו אם טמא חלב הבהמה לרצון [מד] אמר לו אם טמא חלב הבהמה לרצון [מה] אמר לו אם טמא חלב הבהמה לרצון [מו] אמר לו אם טמא חלב הבהמה לרצון [מז] אמר לו אם טמא חלב הבהמה לרצון [מח] אמר לו אם טמא חלב הבהמה לרצון [מט] אמר לו אם טמא חלב הבהמה לרצון [נ] אמר לו אם טמא חלב הבהמה לרצון [נא] אמר לו אם טמא חלב הבהמה לרצון [נב] אמר לו אם טמא חלב הבהמה לרצון [נג] אמר לו אם טמא חלב הבהמה לרצון [נד] אמר לו אם טמא חלב הבהמה לרצון [נה] אמר לו אם טמא חלב הבהמה לרצון [נו] אמר לו אם טמא חלב הבהמה לרצון [נז] אמר לו אם טמא חלב הבהמה לרצון [נח] אמר לו אם טמא חלב הבהמה לרצון [נט] אמר לו אם טמא חלב הבהמה לרצון [ס] אמר לו אם טמא חלב הבהמה לרצון [סא] אמר לו אם טמא חלב הבהמה לרצון [סב] אמר לו אם טמא חלב הבהמה לרצון [סג] אמר לו אם טמא חלב הבהמה לרצון [סד] אמר לו אם טמא חלב הבהמה לרצון [סה] אמר לו אם טמא חלב הבהמה לרצון [סו] אמר לו אם טמא חלב הבהמה לרצון [סז] אמר לו אם טמא חלב הבהמה לרצון [סח] אמר לו אם טמא חלב הבהמה לרצון [סט] אמר לו אם טמא חלב הבהמה לרצון [ע] אמר לו אם טמא חלב הבהמה לרצון [עא] אמר לו אם טמא חלב הבהמה לרצון [עב] אמר לו אם טמא חלב הבהמה לרצון [עג] אמר לו אם טמא חלב הבהמה לרצון [עד] אמר לו אם טמא חלב הבהמה לרצון [עה] אמר לו אם טמא חלב הבהמה לרצון [עו] אמר לו אם טמא חלב הבהמה לרצון [עז] אמר לו אם טמא חלב הבהמה לרצון [עח] אמר לו אם טמא חלב הבהמה לרצון [עט] אמר לו אם טמא חלב הבהמה לרצון [פ] אמר לו אם טמא חלב הבהמה לרצון [פא] אמר לו אם טמא חלב הבהמה לרצון [פב] אמר לו אם טמא חלב הבהמה לרצון [פג] אמר לו אם טמא חלב הבהמה לרצון [פד] אמר לו אם טמא חלב הבהמה לרצון [פה] אמר לו אם טמא חלב הבהמה לרצון [פו] אמר לו אם טמא חלב הבהמה לרצון [פז] אמר לו אם טמא חלב הבהמה לרצון [פח] אמר לו אם טמא חלב הבהמה לרצון [פט] אמר לו אם טמא חלב הבהמה לרצון [צ] אמר לו אם טמא חלב הבהמה לרצון [צא] אמר לו אם טמא חלב הבהמה לרצון [צב] אמר לו אם טמא חלב הבהמה לרצון [צג] אמר לו אם טמא חלב הבהמה לרצון [צד] אמר לו אם טמא חלב הבהמה לרצון [צה] אמר לו אם טמא חלב הבהמה לרצון [צו] אמר לו אם טמא חלב הבהמה לרצון [צז] אמר לו אם טמא חלב הבהמה לרצון [צח] אמר לו אם טמא חלב הבהמה לרצון [צט] אמר לו אם טמא חלב הבהמה לרצון [ק] אמר לו אם טמא חלב הבהמה לרצון [קא] אמר לו אם טמא חלב הבהמה לרצון [קב] אמר לו אם טמא חלב הבהמה לרצון [קג] אמר לו אם טמא חלב הבהמה לרצון [קד] אמר לו אם טמא חלב הבהמה לרצון [קה] אמר לו אם טמא חלב הבהמה לרצון [קו] אמר לו אם טמא חלב הבהמה לרצון [קז] אמר לו אם טמא חלב הבהמה לרצון [קח] אמר לו אם טמא חלב הבהמה לרצון [קט] אמר לו אם טמא חלב הבהמה לרצון [קי] אמר לו אם טמא חלב הבהמה לרצון [קיא] אמר לו אם טמא חלב הבהמה לרצון [קיב] אמר לו אם טמא חלב הבהמה לרצון [קיג] אמר לו אם טמא חלב הבהמה לרצון [קיד] אמר לו אם טמא חלב הבהמה לרצון [קטו] אמר לו אם טמא חלב הבהמה לרצון [קטז] אמר לו אם טמא חלב הבהמה לרצון [קיז] אמר לו אם טמא חלב הבהמה לרצון [קיח] אמר לו אם טמא חלב הבהמה לרצון [קיט] אמר לו אם טמא חלב הבהמה לרצון [קכ] אמר לו אם טמא חלב הבהמה לרצון [קכא] אמר לו אם טמא חלב הבהמה לרצון [קכב] אמר לו אם טמא חלב הבהמה לרצון [קכג] אמר לו אם טמא חלב הבהמה לרצון [קכד] אמר לו אם טמא חלב הבהמה לרצון [קכה] אמר לו אם טמא חלב הבהמה לרצון [קכו] אמר לו אם טמא חלב הבהמה לרצון [קכז] אמר לו אם טמא חלב הבהמה לרצון [קכח] אמר לו אם טמא חלב הבהמה לרצון [קכט] אמר לו אם טמא חלב הבהמה לרצון [קל] אמר לו אם טמא חלב הבהמה לרצון [קלא] אמר לו אם טמא חלב הבהמה לרצון [קלב] אמר לו אם טמא חלב הבהמה לרצון [קלג] אמר לו אם טמא חלב הבהמה לרצון [קלד] אמר לו אם טמא חלב הבהמה לרצון [קלה] אמר לו אם טמא חלב הבהמה לרצון [קלו] אמר לו אם טמא חלב הבהמה לרצון [קלז] אמר לו אם טמא חלב הבהמה לרצון [קלח] אמר לו אם טמא חלב הבהמה לרצון [קל

שלא לרצון [א]**ישדם מגפתה טהור אמר להן מחמיר אני בחלב מבדם שהחולב לרפואה טמא** [ב]**והמקיז לרפואה טהור אמרו לו סלי זיתים וענבים יוכיחו** [ג]**שהמשקין היוצאין מהן לרצון טמאין שלא לרצון טהורים מאי לאו לרצון דניחא ליה שלא לרצון בסתמא ומה זיתים וענבים דבני סחיטה נינהו שלא לרצון ולא כלום תותים ורמונים דלאו בני סחיטה נינהו לא כ"ש לא לרצון בסתמא שלא לרצון דגלי אדעתיה דאמר לא ניחא לי ואיבעית אימא שאני סלי זיתים וענבים כיון דלאיבוד קיימי מעיקרא אפקורי מפקרי להו אשכחן ר' יהודה דמודי לרבנן בזיתים ובענבים רבנן דמודו ליה לרבי יהודה בשאר פירות מנלן דתניא סוחטין**

בפגעין

מחמיר אני בחלב מבדם שהחולב לרפואה טמא והמקיז לרפואה טהור. ג"כ מאי דמטמינן אלב האשה לא מחמת דם הוא דדם נעכר ונעשה אלב דא"כ מולב לרפואה טהור כמו דם אלא ודאי משום דכתיב ותפתח את נאד החלב ואומר רבי דבתגם נקבו מולב לרפואה דהכי נמי הו"מ להשיב לרבנן מחלב בהמה גופה שדמה טהור (ג) וחלבה טמא ג"כ החלב אינו טמא מחמת דם אלא משום דכתיב ותפתח את נאד החלב וא"כ אלא לרצון נמי מהאי טעמא יהא טמא. מ"ר: **סלי זיתים וענבים יוכיחו שמשקה היוצא מהן לרצון טמא שלא לרצון טהור.** בשילהי מסכת מכשירין מסיים לא אם אמרת בסלי זיתים וענבים שהרי תחילתו אוכל וסופו משקה תאמרו בחלב שתחילתו וסופו משקה: **מאי לאו לרצון דניחא ליה ושלא לרצון בסתמא.** ולרצון ושלא לרצון דגבי חלב אשה ליכא למימר דמיירי בשלא לרצון בסתמא ודווקא בסתמא אבל אמר לא ניחא לי אינו מטמא דהא לפי מה שפירשתי הטעם משום דם מגפתה אפי' אמר לא ניחא לי נמי מטמא אלא משום דשלא לרצון דקתני בטולהו באשה ובהמה וזיתים וענבים מיירי בכל ענין בין מסתמא בין אמר לא ניחא לי: **תותים ורימונים דלאו בני סחיטה נינהו.** תימה לי מאי קשה דילמא הא דתניא לעיל גבי תותים ורמונים למשקין ולסתם היולת מהן אסור הכ"מ במשך דוקא והכא בלא משך איירי הלכך שלא לרצון דהיינו בסתמא לא תשיב משקה: **לא לרצון בסתמא ושלא לרצון דגלי דעתיה דאמר לא ניחא לי.**

(ג) דתניא התם בכריתות פרק אמרו לו (דף יג.) התירו (ג) לו למגע טומאת מת להניק את בנה ובנה טהור ופריך בנה אמאי טהור כיון דינק חלב אימוי ליה מחלב וכי תימא לא איתכשר איתכשר בטיפה המלוכלכת ע"פ הדד ואע"ג דחלב אשה משקה הוא ואין צריך הכשר [משמע ליה] דמה שהוא בפי התינוק אע"פ שהתינוק יונק תשיב כאוכל וצריך הכשר לפי שזהו מאכלו של תינוק וקאמר דאיתכשר בטיפה המלוכלכת בפי הדד דהוי משקה כשתם חלב דלאו לאוכל נעי ליה ומשני רב נחמן אמר רבה בר אבוה (ד) בתקיפה אחת שלא הניח טיפה המלוכלכת ע"פ הדד אמר רבא שתי תשובות בדבר אחד דקא חזינן ליה לפומיה דינוקא דמלא חלבא ועוד מקום חלב מעין הוא דהא תנן חלב האשה מטמא לרצון ושלא לרצון מאי היא דלא ניחא ליה וקתני מטמא פי' אלמא תשיבא כמעין מדמטמא שלא לרצון וכיון דחשוב כמעין גם בפי התינוק נמי יהא חשוב כמשקה כמו שאם היה מעין ואין צריך הכשר כך צריך לפרש דאם"ל דאינו מזכיר מעין אלא כלומר דכמשקה תשיב ג"כ מאי צריך למימר שלא לרצון מאי היא כו' דמדקתני לרצון מטמא הו"מ למיפרך אלמא לרצון תשיב כי משקה ואשה דמניקה את בנה לרצון הוא אלא אמר רבא כו' עד ולרבא מקום חלב מעין הוא ולא צריך הכשר והתנן האשה שנטף חלב מדדיה ונפל לאויר התנור טמא וקשיא לן במאי איתכשר ואמר ר' יוחנן בטיפה המלוכלכת ע"פ הדד והשתא קשה לר"י מאי קאמר במאי איתכשר דמדבעי הכשר אלמא אוכל תשיב ליה וא"כ איך יטמא אוכל את התנור והא אין אוכל מטמא כלי ואומר ר"י דה"פ וקשיא לן במאי איתכשר כלומר לא מצינא שאין התנור טמא אלא חלב הנוטף מדדיה גופה אמאי יהא טמא הא לא איתכשר ומשני בטיפה המלוכלכת ע"פ הדד ואותה טיפה עצמה המלוכלכת ע"פ הדד הא דטמא התנור שהיא חשובה משקה ומשקה מטמא כלי דתמרינן בפ' קמא דמכילתין (דף יג.) והשתא פריך שפיר לרבא דאמר דאפילו אמר לא ניחא לי מטמא אלא האשה דתשיב משקה והכא תשיב ליה אוכל אבל לר"נ אמר רבה בר אבוה אמי שפיר דהכא דאמר לא ניחא לי ודאי תשיב ליה אוכל ונטף חלב מדדיה תשיב לא ניחא ליה כיון שהוא נופל לאויר תנור ואזיל לאיבוד דודאי לא ניחא ליה ועוד פריך התם לרבא מדתניא ט' משקין בזב הזיעה וליחה קרוחה והריעי טהורים מכלום למעת עינו ודם מגפתו וחלב האשה מטמא טומאת משקין ברביעית רוקו וזובו ומימי רגליו מטמא טומאה חמורה בכל שהוא ואי אמרת מקום חלב מעין הוא חלב באשה נמי יטמא טומאה חמורה בכל שהוא כזובו ורוקו וקשה לרבי מאי קפריך לעולם מעין הוא ואפ"ה לא יטמא טומאה חמורה משום דבעינן דומיא דרוק כדאיתא בגדה (ל' נו.) מה רוק שמתגלגל ויוצא וחוזר ונבלע אף כל שמתגלגל ויוצא וחוזר ונבלע יצא חלב שבאשה שמתגלגל ויוצא ואינו חוזר ונבלע ומימה הוא לומר דמה שהוא חוזר ונבלע גרס לו ליחשב כמעין ומכל מקום ודאי כן הוא וצריך לומר דמה שהיה חושבו רבא כמעין להיות תשיב משקה בפי התינוק היינו משום דסלקא דעתיה שחוזר ונבלע ומייתי ראיה מן המשנה דחוזר ונבלע הוא מדקתני מטמא שלא לרצון דהיינו אמר לא ניחא לי א"כ חוזר ונבלע הוא דאי לאו הכי אם אמר לא ניחא ליה לא יהיה מטמא והשתא פריך ליה מהכא דאינו חוזר ונבלע אלמא מקום חלב האשה לאו מעין הוא ופריך אי הכי קשה הא דקתני מטמא שלא לרצון ומשני מי סברת שלא לרצון דלא ניחא ליה לא שלא לרצון בסתמא דדעתיה דתינוק קרובה גבי חלב אבל אמר לא ניחא ליה טהור והכא דנטף חלב מדדיה ונפל לתוך התנור כאומר לא ניחא ליה תשיב דודאי לא ניחא ליה כיון שהלך לאיבוד והא דקאמר שלא לרצון בסתמא היינו כשנופל בקערה שאינו הולך לאיבוד דמהני טעמא דדעתיה דתינוק קרובה גבי חלב לאחשוביה אז כמשקה וכפי התינוק לעולם כאוכל תשיב והשתא קשה לר"י מדא דבשמעתא מסקינן אפכא לרצון בסתמא ושלא לרצון דאמר לא ניחא ליה ודומיא דהך דזיתים וענבים הוי ההוא דחלב האשה דאי לאו הכי לא אייך למימר יוכיחו וכ"ת ס"ל כאינעית אימא דאמר שאני סלי זיתים וענבים כיון דלאיבוד קיימא אפקורי מפקר להו אכתי קשה דדומיא דהכי אית לן למימר בחלב האשה דאזיל לאיבוד וא"כ היינו באומר לא ניחא ליה והתם מטמא דוקא סתמא אבל לא ניחא ליה טהור ועוד קשה לרבי מאי קאמר התם אלא קשה הא מתני' וקאמר נמי מי סברת שלא לרצון לא ניחא ליה וקאמר דלא ניחא ליה (ה) טהור ואמאי הא טעמא שלא לרצון טמא היינו משום דחשיב דם מגפתו דדם נעכר ונעשה חלב כדפי' לעיל וא"כ גם אמר לא ניחא ליה נמי יהא טמא. מ"ר:

מי

ו א ב מיי' פ"י מהלכות טומאת אוכלין הל"ג:
ז ג מיי' פ"ח שם הלכה כ וס"י הלכה יג:

רבינו חננאל

אמרו לו זיתים וענבים יוכיחו שהמשקין היוצא מהן לרצון טמאין. פי' מקבלין טומאה, מפני שהן משקין והמשקין אין צריכין הכשר, ושלא לרצון טהורין כלומר אוכלין הן, וכיון שלא הוכשרו אינן מטמאין. ובאנו להעמיד משנה זו לרצון דניחא ליה, שלא לרצון בסתמא, להודיע כי אפילו זיתים וענבים דבני סחיטה נינהו סתמא אוכל הן, וכ"ש תותים ורמונים. ואמרינן לא, פירוש לרצון דמתניתין בסתמא וכל סתם משקה הוא חשוב, ופירוש שלא לרצון דגלי אדעתא בפירוש שאין רצונו להוציא מהן משקין. איבעית (תימא) [אימא] שאני סלי זיתים וענבים כיון שהסלין לאו בני קיבול משקה הן, דבר ידוע הוא שכל משקה השותת מהן לעפר (ו)הולך וזהו לאיבוד, כאילו מעיקרא הפקירן וכשאינן חשובין, ולפיכך הן טהורין. תוב אתינן לפרושי דרבנן מודו ליה לר' יהודה בשאר פירות מיהא דתניא סוחטין

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה מחמיר וכו' שדמה טהור. נ"ב ובתוספות יו"ט פוף מס' מכשירין מתרץ קושית זו דבאמת דם כהמה לשתיה מכשיר כמו חלב שהוא לשתיה ע"כ מוכרח לומר מדם הקזה והחולב לרפוא' ע"ש: (ב) ד"ה לא לרצון וכו' לא ניחא לי תניא כנ"ל ותוס' ד' נ"מ: (ג) בא"ד התירו לה למגע טומא מת: (ד) בא"ד אמר רבה בר אבוה שיונק בתקיפה: (ה) בא"ד וקאמר דלא ניחא ליה טהור:

הגהות הגר"א

(א) שדם מגפתה. שלא אשה אם נגף רגלה או ידה וכל תבורה שילא ממנה דם כדאמר בפרק דם הנדה (נדה דף נה:) דם חלליה דהיינו דם הרוג קרוי משקה שנאמר ודם חלליה ישתה[ד] ודם מגפתו מפרש התם דדם חלליה הוי דמה לי קטליה כוליה מה לי קטליה פלגא ומלב כדם מגפתו דדם נעכר ונעשה חלב[ג] ודם מגפתה סתמיה שלא לרצון הוא וטמא: **יטמא חלב הבהמה שלא לרצון.** בתמיה שהרי דם מגפתה טהור דבהמה לאו בכלל חלב הוא. ומיהו דם שחיטה מכשר משום דאיתקש למים דכתיב (דברים יב) על הארץ תשפכנו כמים: [ד] **מחמיר אני בחלב.** לטמאו אף שלא לרצון מנדם: **שהחולב.** לרפואת הבהמה שלא יזיקנה חלבה טמא דהא לרצון הוא והמקיז דם לבהמתו לרפואה טהור דדם מגפתה היא והואיל והחולב לרפואה טמא אף הנוטף שלא לרצון טמא: **אמרו לו.** אינו דומה שלא לרצון ליולא לרצון שהרי סלי זיתים וענבים יוכיחו שהמשקה כו': **שלא לרצון בסתמא.** וקתני טהורין דלא תשיב משקה אי רבי יהודה קאמר לה קשיא ואי רבנן קאמרי כל שכן טהורין לרבי יהודה דהא מידי דלרבנן משקה הוא לרבי יהודה לאו משקה הוא וכ"ש מידי דלרבנן לאו משקה והשתא ומה זיתים וענבים כו'. והוא הדין מאי למירמי נמי זיתים וענבים אזיתים וענבים דקתני לעיל דמודה בהו רבי יהודה דאף לאוכלין היולת מהן אסור אלא הא אלימא ליה לאקשויי דתותים ורמונים דלאו בני סחיטה נינהו קתני לעיל דסתם אסור והכא קתני דאפי' זיתים וענבים סתמא לאו למשקה: **דגלי דעתיה.** בהדיא ואמר לא ניחא לי והוי גילוי דעתא טפי מהכאיכו לאוכלין: **ואיבעית אימא שאני סלי זיתים וענבים וכו'.** ודווקא נקט סלין שהמשקה הנוטף מהן נופל לארץ והולך לאיבוד הלכך סתמא לא ניחא ליה: **אפקורי מפקיר.** להפוך משקה. אבל שאר כלים אפילו תותים ורמונים אימא לך סתמא למשקה:

בפגעין

(ד) תוס' ד"ה מחמיר וכו' שדמה טהור. נ"ב ובתוספות יו"ט פוף מס' מכשירין מתרץ קושית זו דבאמת דם כהמה לשתיה מכשיר כמו חלב שהוא לשתיה ע"כ מוכרח לומר מדם הקזה והחולב לרפוא' ע"ש: (ג) ד"ה לא לרצון וכו' לא ניחא לי תניא כנ"ל ותוס' ד' נ"מ: (ד) בא"ד התירו לה למגע טומא מת: (ה) בא"ד וקאמר דלא ניחא ליה טהור:

מי דמי ערביא אתרא הוא. הו"מ למיפרך הימא לרבי אליעזר לרבנן מאי איכא למימר אלא[א] פריך דאפילו לרבי אליעזר לא ימא ומה שקשה מאנשי הולל דפרק המלניע[ב] (לעיל דף לג.): פירשתי שם (ד"ה ואמ"ל)[ג]: **ה"נ כיון דאחשביה הוו להו משקה.** תחילה ס"ד דסוחטין בפגעין כו' הייני קחיטה ממש אבל השתא אי אפשר לומר דהא פשיטא לאסור לכיון[ד] דאחשביה הוה להו משקה[ה] אלא סוחטין דקתני הייני בלילי"ר בלע"ז למתק הפרי[ו] כדפי' בקונטרס: **אמר אביי ר' יעקב היא.** קשה לי לימא דהאי מוחל דקתני הייני במוחל היולא מעקול בית הבד ודברי הכל וכי תימא מדקתני מוחל אתמא משמע דבכל מוחל איירי לא היא דע"כ אפי' לרבי יעקב לא איירי בכל מוחל דהא מודה דמוחל היולא בתחילה טהור י"ל דמוחל היולא מעקול בית הבד לא הוה קרינן ליה מוחל אתם כיון דאי אפשר לו בלא מחלוקי שמן:

חולב אדם עז בו'. נראה לר"ת דהייני דווקא בי"ט דחזיא בהמה לאכילה הוי כמו אוכלא דאיכא בשבת לא חזיא לשחיטה[ז] כמו דם חציצה שהבהמה היא כפסולת וכשחולב הוי כנוטל אוכל מתוך פסולת וכן משמע בבה"ג דבי"ט איירי ומיהו אמיתא זימים וענבים דאמר לעיל לגוף הקדירה הייני אפי' בשבת כיון דאשכול חזיא לאכילה[ח]: כגילה

בפגעין ובפרישין ובעוזרדין אבל לא ברמונים ושל בית מנשיא בר מנחם היו סוחטין ברמונים וממאי דרבנן היא דילמא ר' יהודה היא ותהוי נמי ר' יהודה אימר דשמעת ליה לר' יהודה יצאו מעצמן סוחטין לכתחילה מי שמעת ליה אלא מאי אית לך למימר כיון דלאו בני סחיטה נינהו אפילו לכתחילה אפילו תימא רבנן כיון דלאו בני סחיטה נינהו אפילו לכתחילה ש"מ רבנן היא ש"מ של בית מנשיא בר מנחם היו סוחטין ברמונים אמר רב נחמן הלכה כשל בית מנשיא בר מנחם א"ל רבא לרב נחמן מנשיא בן מנחם תנא הוא וכי תימא הלכה כי האי תנא דסבר לה כשל מנשיא בן מנחם ומשום דסבר כמנשיא בן מנחם הלכה כמותו מנשיא בן מנחם הוי כמו דם חציצה[ט] המקיים קוצים בכרם ר"א אומר קדש וחכ"א[י] אינו מקדש אלא דבר שכמוהו מקיימין וא"ר חנינא מ"ט דרבי[כ] אליעזר שכן בערביא מקיימין קוצי שדות לגמליהם מידי אריא דערביא אתרא הכא בטלה דעתו אצל כל אדם אלא היינו טעמא כדרב חסדא דאמר רב חסדא

תרדין שסחטן ונתנן במקוה פוסלין את המקוה בשינוי מראה והא לאו בני סחיטה נינהו אלא מאי אית לך למימר כיון דאחשבינהו הוה להו משקה ה"נ כיון דאחשבינהו הוה להו משקה רב פפא אמר משום דהוי דבר שאין עושין ממנו מקוה לכתחילה[ב] וכל דבר שאין עושין ממנו מקוה לכתחילה פוסל את המקוה בשינוי מראה[ג] תנן התם[ד] נפל לתוכו יין או חומץ ומוחל ושינה מראיו פסול מאן תנא דמוחל משקה הוא אמר רבי יעקב היא[ה] דתניא ר' יעקב אומר[ו] מוחל הרי הוא כמשקה ומה טעם אמרו מוחל היוצא בתחלה טהור לפי שאינו רוצה בקיומו ר"ש אומר מוחל אינו כמשקה ומה טעם אמרו מוחל היוצא מעיקול בית הבד טמא לפי שאי אפשר לו בלא ציחצוחי שמן מאי בינייהו איכא בינייהו דאתי בתר איצצתא רבא אמר משום דהוי דבר שאין עושין הימנו מקוה ופוסל את המקוה בשינוי מראה אמר רב יהודה אמר שמואל[ז] סוחט אדם אשכול של ענבים לתוך הקדרה אבל לא לתוך הקערה אמר רב חסדא מדברי רבינו נלמד[ח] חולב אדם עז לתוך הקדרה אבל לא לתוך הקערה[ט] אלמא קסבר משקה הבא לאוכל אוכל הוא מתיב רמי בר חמא[י] חזב שחולב את העז החלב טמא ואי אמרת משקה הבא לאוכלין אוכל הוא במאי איתכשר[כ] כדאמר ר' יוחנן בטיפה המלוכלכת ע"פ הדד הכא נמי בטיפה המלוכלכת ע"פ הדד מתיב רבינא[ל] טמא מת שסחט זיתים וענבים כביצה

בפגעין. פרוג"ש בלע"ז. ולהוציא מימיהן לשתות: **ובפרישין.** קויידיש"ך: **ובעוזרדין.** קורמ"ש דלגלו אורמייהו בהכי ואין כאן משום דש: **אבל לא ברמונים.** לאורמייהו בהכי: **ושל בית מנשיא.** היו רגילין לסחוט רמונים בחול. אלמא מיכא דסחטין להו הלכך בשבת לסחוט: **אלא מאי איש לך למימר.** לר' יהודה כיון דלגלו בני סחיטה כו' וכי היכי דלרבי יהודה שרי לכתחילה מהאי טעמא מהשתא אפי' תימא רבנן ושרו ליה מהאי טעמא: **מנשיא בר מנחם הוא.** בתמיה וכי איכו פליג למימר דבשבת אסור דתימא הלכתא כוותיה והא לא הוחכר אלא לדברי התנא לגאיה דהאי תנא הוא סבר כוותיה: **וכ"ם.** הא דאמר הלכה כשל בית מנשיא ה"ק הלכה כהאי תנא דאסר בריחוניים הוא ולא מנשיא כוותיה דסוחטין רימונים בחול אלמא בני סחיטה נינהו: **הוי רוצה דעלמא.** דמשום איכו לחודיה נשוי דרך רמונים לסחיטה: **קוליס.** קרדונ"ש: **מקדש.** את המבואה משום כלאים דזריעה הוא: **ואמר רבי חנינא בו'.** אלמא משום חד מקוה דאחשביהו משוין להו דבר חשוב: **אחרא.** הוא ומשיבות דרבים הוי משיבותא: **הכא.** חד גברא לחודיה הוא וימא בטלה דעתו: **אלא היינו טעמא.** דרב נחמן דאמר הלכה אין סוחטין: **דרב חסדא.** אע"ג דלעלמא לא חשיב כיון דאחשיב איהו הוי לדיליה משקה. והכי מפרש רב נחמן לבריתא דלעיל סוחטין בפגעין ובפרישין למתק הפרי ולא לגורך המשקה אבל לא ברימונים ואפילו למתקן[ה] דשל בית מנשיא היו סוחטין[ו] בחול לגורך משקה הלכך בשבת אסור אפי' למתק הוחיל ואיכא חד דעביד לשם משקה. ולא משום דמנשיא רוצה דעלמא אלא מייתין לי ערית ליה למתק אתי למעבד לשום משקה וכיון דאיהו מחשב ליה הוי משקה ומיתייב אבל בפגעין ליכא למיחש[ז] דאין אדם עושה אותו למשקה: **בשינוי מראה.** לא בשלשת לוגין דלא אחכלו שלא לוגין אלא במים שאובין אבל אחר משקין לא פסלי אע"כ נשתנה מראה המקוה על ידיהן: **רב פפא אמר.** טעמא דתרדין לאו משום חשיבותא דאחשביהו הוא ולעולם לאו משקה הוא והא דמפסיל משום דכל דבר שאין עושין ממנו מקוה שאינו מים או שלג או דבר

פוסל את המקוה בשינוי מראה: **נפל לתוכו.** של מקוה יין או חומץ: **או מוחל.** והוא כמין מים וחד מן הזיתים. וג' מיינים יש בו כשטוענן מתחילה במעטן להתחמם ולהתבשל מתליהן מוחל זב מהן והוא גלול כמים ולאחר שעמדו ימים ודחקו זה את זה מחזר מוחל לזוב מהן והוא קרוב להיות כשמן ולאחר שעלגן להוליא שמנן בדים הבד ומשתהה התפוח של גפת בענקלים שהוא אגוד בהן בדים הבד מחזר מוחל וחד מהן: **מאן תנא דמוחל משקה הוא.** קס"ד דאין מקוה נפסל אלא על ידי משקה ואפילו בשינוי מראה: **בתחילה.** בתחילת טעינתן של זיתים: **מעקול בית הבד.** לאחר שנסחט שמנו או לפני סחיטתו: **מאי ביניייהו.** מתרוייהו מודו דמוחל היולא בתחילה טהור והיולא מעקל בית הבד טמא בחיה מוחל נחלקו דלמר הוי משקה וטמא ולמר לא הוי משקה וטהור: **דאתי בחר איצצתא.** לאחר שהתחילו להתחמם ודחקו זה את זה ונשתהה הכומר ימים: **רבא אמר.** קמייתא דקתני מוחל פוסל מקוה דבכי הכל הוא ומשום דהוי כו': **נחוץ הקדרה.** של תבשיל לתקנו דמוכחת מילתא דלאו למשקה בעי ליה אלא לאוכל[ט] ואין זה דרך פריקתו והוי כמפרייך אוכל מאוכל: **אבל לא לתוך הקערה.** דזמנין דלמשקה קאי ואף על גב דבקערה לא שתי אינש לא מוכחא מילתא ואיכא איסור: **אלמא.** מדקאמר סוחט לתוך הקדרה קסבר כו': **הכא נמי.** אם הזב בשבת דבר במשא והרי היסט הקילוח ולא קמפליג בין לתוך הקדרה בין לתוך הכוס: **ואי אמרת אוכל הוא.** הא אין אוכל מקבל טומאה אלא בהכשר והאי במאי איתכשר: **כדאמר רבי יוחנן.** במסכת כליתות גבי האשה שנטף חלב מדדיה: **בטיפה המלוכלכת על פי הדד.** טיפה לאשורה מלכלכת בה פי הדד בדעת ונוחה ליחלב והכיא הוי משקה כסתם חלב דלא לאוכל בעי ליה: **טמא מת שסחט זיתים וענבים**

כגילה

כדגרסינן בפרק המפקיד. **אמר** ר' יהודה אמר שמואל סוחט אדם אשכול של ענבים לתוך הקדירה אבל לא לתוך הקערה. אמר רב חסדא מדברי רבינו נלמד חולב אדם עז לתוך הקדירה אבל לא לתוך הקערה, אלמא קא סבר משקה הבא לאוכל אוכל הוא. אוהביה רמי [בר חמא] זב שחלב עז, החלב טמא, כלומר טימאו הזב בנגיעתו. ואם תאמר אוכל הוא במאי אתכשר. ופרקינן כר' יוחנן דאמר איתכשר בטפה המלוכלכת על פי הדד שנפסלה מאוכל והיא מכשרת כמשקה. **ואותיב** רבינא טמא מת שסחט זיתים וכו'. ופריק בסוחט לתוך הקערה שהוא דראי משקה. ומפני מה לא פירק פירוק זה לגבי חולב עז, חדא מתרי תלתא טעמי קאמר.

ח א מיי' פ"ה מהלכות כלאים הל"י עוש"ע יו"ד סימן רלז סעיף יד:
ט ב מיי' פ"ז מהלכות מקוואות הלכה ח סמג עשין רמח:
י ג מיי' שם והלכה ט סמג שם עוש"ע יו"ד סימן רל סעיף כה:
יא ד מיי' פ"ג מהלכות טומאת אוכלין הלכה יג ופי"ז הלכה ו:
יב ה מיי' פ"ח מהלכות שבת הל"י סמג לאוין סה טור שו"ע או"ח סימן שה סעיף ד:
יג ו ז מיי' שם וסמג שם טור שו"ע או"ח סימן תקה:
יד ח ט מיי' פ"ט מהל' טומאת אוכלין הל"ג:

גליון הש"ם

רש"י ד"ה לתוך הקדירה ואין זה דרך פריקתו. עיין לעיל דף עג ע"א תוספות ד"ה מפקיר:

מוסף רש"י

ר"א אומר קדש. דכה"ג אשמען דמסמא כלאים דמאכל בהמה הוי כלאים בכרם משום לא תזרע כרמך כלאים, ואפילו מקיים ליקח, דלדקשינן במס"ק (ב:) כלאים שדך לא (דשב"ם ב"ב קנו:). שכן בערביא. ורבנן בתר רוחא דעלמא אזלי שאינן מקיימין אדום לגמליהן (שם). מעיקול בית הבד. עשוין ממין קופה מקורנת במגדלים ואתרי אמינא הזיתים נותן הנפש לאותו עקול ומניח עליו קופה ומכניסו להוציא המשקה הנשאר (ע"ז עה:). בטיפה המלוכלכת על פי הדד. טיפה שפי הדד מלוכלך בה, דהסיא ולאי מכשר לאחר אתנב היולא דרך שם, דהא לא קיימא לאחר לאכילה תיוקי (בכורות יג:).

מוסף תוספות

א. דעדיפא. מוס' הל"ש. ב. [דהתם] משמע דעל אחרא נמי אמר בטלה דעתן וכו'. מוס' לעיל נב: ד"ה ואמ"ל. ג. [ו]אם היה להם רוב גמלים הוו נמי מקיימי, אבל בית מנשיא דחד גברא בטלה דעתו אע"ג דלכל העולם אם היה להם רמונים הרבה היו סוחטין. מוס' לעיל נב: ד"ה ואמ"ל. ד. דסחיט להו. רשב"ם. ה. והיכי שרי להו תנא דבריתא. רשב"ם. ו. אבל לא להוציא מהן משקה. רשב"ם. ז. [ו]אפי' תמצא לומר דמשקה הבא לאוכל כאוכל דמי, מ"מ. רשב"ם. ח. והיינו דקאמר 'מדברי רבנו נלמוד', כלומר דמהאי טעמא דשרית אשכול בשבת משום דמצי אכיל לי', עז ביו"ש נמי מצי אכיל לי'. תוס' הל"ש.

רב נסים גאון

פרק עשרים ושנים חבית שנשברה

רבא אמר משום דהוה דבר שאין עושין ממנו מקוה לכתחילה וכל דבר שאין עושין ממנו מקוה לכתחילה פוסל את המקוה בשינוי מראה. עיקר דיליה בתורה כתנים מקוה מים לא מקוה כל המשקין כולן, פרט לשנפל בתוכו מי כבשין ומי צבעין ושינו את מראיו. ובתוספתא טבול יום (פרק א) חומר במשקין שאין להן טהרה הגוף ואין להן טהרה משומאתן ואינן טהורין בגוף ופוסלין את המקוה בשינוי מראה מה שאין כן במים. **כדאמר ר' יוחנן בטיפה על פי הדד.** משכחת לה בס"ס כריתות בפרק אמרו לו אכלת חלב (דף יג) ולרבא מקום חלב מעין הוא ולא צריך הכשר והתנן האשה [שנפל] (ש)חלב מדדיה ונפל לאויר תנור, תנור טמא. וקשיא לן במאי איתכשר ואמר ר' יוחנן בטיפה מלוכלכת ע"פ הדד.

א) [לעיל נב. ושם נסמן], **ב)** כלאים פ"ה מ"ט כ"ג קנ:, **ג)** [נ"ל אלעזר], **ד)** מקואות פ"ז מ"ד, **ה)** תוס' דטהרות פרק ו', **ו)** [מ"ל תוס' עב: ד"ה מפרק וכו'], **ז)** טהרות פ"ג מ"ג, **ח)** כריתות יג. פסחים נב:, **ט)** טהרות פ"ג מ"ג, **י)** נס"ל נוסף: רימונים,

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה כרב חסדא וכו' ואפילו למתקן הואיל דשל בית וכו': **(ב)** **בא"ד** למיתא להכי דאין מדס:

לעזי רש"י

פרונ"ש [פרוני"ש]. שזיפים.
קויידונ"ץ [קודרינ"ץ]. חבושים (פירות).
קורמ"ש [קורמי"ש]. פירות חזורר.
קרדונ"ש [ירדונ"ש]. פירות של קרדה.

רבינו חננאל

בפגעים, יש מי שאומר ספרגיל, ובפרישין ובעוזרדין אבל לא ברמונים. ואוקימנא אפילו תימא רבנן כיון דלא בני סחיטה נינהו אפילו לכתחילה. ושל בית מנשיא היו סוחטין בחול ברמונים ועושין ממנו יין של רמונים, כלומר שהרמונים בני סחיטה נינהו כזיתים וענבים ואסור לסוחטן בשבת. אמר רב נחמן הלכה כשל בית מנשיא בן מנחם. ואמרינן וכי מנשיא תנא הוא. ואוקימנא האי תנא דאמר סוחטין בפגעין ובפרישין ובעוזרדין אבל לא ברמונים, (ו)סבר לה כמנשיא בן מנחם שסוחט בחול ברמונים להוציא מהן מים (וכן) [והן] כמו זיתים וענבים, וקיי"ל כוותיה. ואקשינן וכי מנשיא הוה רובא לעלמא. ומהדרינן אין, כי הא דתנן המקיים קוצים בכרם (כו', ואוקימנא אע"פ שאין דרך בני אדם לקיים קוצים בכרם, כיון שבערביא מקיימין קודש, הכא נמי אע"פ שאין דרך בני אדם לסחוט רמונים בחול, כיון שסוחטין של בית מנשיא בחול, בשבת אסור לסחוט. ודחינן ערביא מקום בני אדם רבים, ומנשיא אדם אחד הוא ובטלה דעתו אצל [כל] אדם. ואתינן לטעמא אחריתי, אלא האי תנא כטעמיה דרב חסדא דאמר תרדין שסחטן ונתנן למקוה פסלו המקוה בשנוי מראה. [אע"ג דתרדין לאו בני סחיטה נינהו, כיון שסחטן אחשבינהו והוו להו משקה הכא נמי לגבי רמונים אחשבינהו והוו להו משקה. רב פפא אמר לאו היינו טעמא אלא כל דבר שאין עושין ממנו מקוה לכתחילה כגון תרדין וכדומה להן פוסלין המקוה בשנוי מראה]. וכיון שהוכרנו פסילות המקוה אמרינן, חנן התם [נפל] לתוכו יין ומוהל כו', פ' מוהל, מים היוצאים מעוקל בית הבד, עת שטוענן את קודרת בית הבד על הזיתים הטחונין, והוא מי הזיתים, ויש בהן נחבוטי שמן. **איצצא,** דוחק

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות

כביצה מכוונת טהור. פי' בקונטרס שאע"פ שהאוכל טמא אינו טמא את המשקה שאין אוכל מטמא בפחות מכביצה והאי טעמא נמי ניחא אלא למ"ד בפרק כל שעה (פסחים דף נג.) ומשקים מיפקד פקידי אבל למ"ד התם מיבעי בגיעי טמאים המשקין מאליהן היין שגבר באוכל [1] [ומשני התם דבמתני' מיירי בענבים שלא הוכשרו לאיתמא מתכשרי לי סחיטו להו וכי סחיטו להו בציר שעוריה והשתא לפי' רש"י[א] מה בכך] מיד כשיגיעה הטיפה לאשונה[ב] (ה) נעמעמ[ג] האוכל ואוכל מקבל טומאה בכל שהוא[ד] ומה שהקשה ר"ת לפירוש פי' לעיל בדיש המגיע (דף נא.): **דב"ע** משקה **הבא לאוכל לאו אוכל הוא.** נא מצינו למימר דכ"ע אוכל הוא (ו) מ"כה מ"ט דמ"ד הוכשר: **אם הגיעו זיתיו למסוק כו'.** מה שקשה ליה לרב נחמן דמפרש בפ"ק (דף ח.) דגזרו לגזור בטהרה משום דפעמים שאדם הולך כו'. שם פירשתי (בד"ה גחרני):

כבשים שסחטן לגופן מותר למימיהן פטור אבל אסור. רב לטעמיה דאמר לקמן דבר תורה אינו חייב אלא על דריסת זיתים וענבים[ז] ולפירוש הקונטרס לפי' משום דאמר המשקה מעלמא קשה לרבי אמאי גזרו להדוקי אורלא אפומא דשיעא בשלהי תולין (לעיל דף קמא.) שמא יסמוכו[ח] אם אפילו סחיטו ליכא איסור דאורייתא מיהו י"ל דהתם רבא דקאמר לה וס"ל כר' יוחנן דמחייב מטעמא[ט]: **ורבי יוחנן אמר אחד כבשין ואחד שלקות לגופן מותר למימיהן חייב חטאת.** ובלא לגירו נמי הוה מחייב ר' יוחנן מטעמא לתוך הקערה דגב לגירו מדמיגן לשלקות בכולה שמעתיה דפריך מדשמואל דשלקות אהניא דגב לגירו ופי' ר"מ דהלכה כר' יוחנן דקיי"ל כווותיה לגבי רב ושמואל ושמעינן ממילתא דר"י שאסור לסמוך כבשים ושלקות לגמימיהן ואם סחטו מייב חטאת ולא הפריש בסחיטה[ט] בין קדירה לקערה אלא הכל אסור[י] מתוך אלו דברים מתברר שאין הלכה לא כשמואל ולא כרב שאמרו סוחט אדם אסור לתוך הקערה בשבת אמרו, ואי לגבי עניני ראו ולא זר[כ] (כלו כליותי בחקי וגו') מפומיה דר' ירמיה שמיע לי ור' ירמיה מר' זירא ור' זירא מרב חייא בר אשי ורב חייא בר אשי מרב: גופא כבשים שסחטן אמר רב לגופן מותר למימיהן פטור אבל אסור ושלקות בין לגופן בין למימיהן מותר ושמואל אמר אחד זה ואחד זה לגופן מותר למימיהן פטור אבל אסור רבי יוחנן אמר אחד כבשים ואחד שלקות לגופן מותר למימיהן חייב חטאת מיתיבי סוחטין כבשים בשבת לצורך השבת אבל לא למוצ"ש וזיתים וענבים לא יסחוט ואם סחט חייב חטאת קשיא לרב קשיא לשמואל קשיא לר' יוחנן רב מתרץ לטעמיה שמואל מתרץ לטעמיה ר' יוחנן מתרץ לטעמיה רב מתרץ לטעמיה סוחטין כבשים בשבת לצורך השבת אבל לא למוצ"ש בד"א לגופן אבל למימיהן פטור אבל אסור ושלקות בין לגופן בין למימיהן מותר וזיתים וענבים לא יסחוטו ואם סחטן חייב חטאת שמואל מתרץ לטעמיה סוחטין כבשים בשבת לצורך השבת הוא הדין לשלקות בד"א לגופן אבל למימיהן פטור אבל אסור וזיתים וענבים לא יסחוט ואם סחט חייב חטאת קשיא לרב קשיא לשמואל לר' יוחנן מתרץ לטעמיה שמואל מתרץ לטעמיה ר' יוחנן מתרץ לטעמיה רב מתרץ לטעמיה סוחטין כבשים בשבת לצורך השבת אבל לא למוצ"ש אחד כבשים ואחד שלקות בד"א לגופן אבל למימיהן לא יסחוטו ואם סחט נעשה כמי שסחט זיתים וענבים וחייב חטאת אמר רב חייא בר אשי אמר רב ידבר תורה אינו חייב אלא על דריסת זיתים וענבים בלבד וכן תני דבי מנשה דבר תורה אינו חייב אלא על דריסת זיתים וענבים בלבד [ה]ואין עד מפי עד כשר אלא

כביצה מכוונת טהור. משנה היא במסכת טהרות[ד] ומפרש בה בהדיא **וכלבד שלא יגע במשקה שאינו נוגע אלא באוכל וכיון דכביצה מכוונת הוא לכי סחיטו טיפה קמייתא חסר ליה מכביצה ואין האוכל אע"פ שהוא טמא מטמא המשקה שאין אוכל מטמא אחרים בפחות מכביצה אבל אם היה נוגע במשקה אינמי ליה משקה מטיפה לאשונה שהמשקה מקבל טומאה בכל שהוא וה"נ תני בה בהדיא יותר מכביצה טמא שיגיע אילא טיפה לאשונה נטמאה בכביצה. וטמא מת דווקא נקט שאינו מטמא בהיסט וה"ה לטמא שרץ וכל טמאי מגע וטמא מת לרבותא נקט דהוי אב הטומאה משום דקתני טיפת אבל זב שסחטו זיתים וענבים אפי' גרגיר יחידי טמא שיגיע אילא טיפה לאשונה נטמא המשקה במגע הזב: **ולי אמרת כו'.** דקס"ד אפי' סחטו לתוך הקדירה: **לאגלי.** משקה הבא לאוכל אוכל הוא או משקה הוא: **המחליף בענבים.** נתמוה המחליף פני כברותיו בענבים שסחטו המשקה על הכבר: **הוכשר.** האוכל ד) הענבים הוכשרו: **הבא.** לגורך אוכל כגון שסחטן לשם הפת: ה"ג **דל"ע משקה הבא לאוכל לאו אוכל הוא.** אלא משקה הוא והיינו טעמא דמ"ד לא הוכשר שמתחילה נסחטו לדעתא לאזיל ליאיבוד שהאור שאכנו ושורפו: **המפנע בזיתים.** בלגי"ר כדי שיהיו רכין: **הוכשר.** דניחא ליה במשהא דטייף עלייהו שמתוך כך הם מרכים טעם: **לפופן במגל.** שמתוך שהן קשין אין המגל נדבק בהן ומפנעם לרككן מבחוץ מעט: **לא הוכשר.** דלא מכוין למשקה דילהו לזיעקר: **לידע אם הגיעו זיתיו למסוק.** צריך הוא לראות אם שומנו נוח ללחת מיהו המשקה אזיל ליאיבוד: **כני מגלי.** דמפנע ולאי במשקה הטומד ליאיבוד אפילו כדאמרי' אבל תנאי דמתליף לאו בעומד ליאיבוד אפילו דלאו ליאיבוד אזל שהרי ללחלח האוכל נתנו והרי מלחלחו אלא במשקה העומד ללחלחו לאוכל קא מיפלגי דא"ל משקה הבא לאוכל משקה הוא ס"מ היכא דקא צריף ליה מ"ג שער ביה ריפתא דתורת משקה עביד אבל ללחלחו אפילו: **ודג לגירו.** סחיטת דג לרוטיא גירו ולאו משקה הוא אלא אוכלין: **בכשין.** ירק מי כבוש ביין ומומץ: **לגופו.** אם לאכול הכבשים סוחטן ממשקה הצף עליהן והנבלע בהן מותר לכתחילה דלא מפרק הוא הואיל ולאו למשקה הוא צריך: **פטור.** שאין זה מפרק שאין המשקה הזה יוצא מן הכבשים אלא גדל בתוכן אבל אסור אטו זיתים וענבים: **שלקות.** אפילו למימיהן לאו משקה מינהו אלא אוכל: **למימיהן פטור אבל אסור.** והא שלקות דומיא דדג לגירו הוא ולא שרי ליה שמואל לכתחילה: **עיני ראו ולא זר.** הא דבעינא למימר לך דמשמיה דרב אימתר: **סוחטין בכשין.** ולא מפליג בין לגופן בין למימיהן ושרי לכתחילה וקשיא לכולהו דליכא הא דשרי כבשין למימיהן לכתחילה: **דבר תורה.** כלומר אסרה תורה מלאכה ולריכתם זיתים וענבים הוא דהוא מלאכה אבל שאר דריכות לאו אורתייהו הכהי ולאו מלאכה מינהו:

לעדות

אדם אשכול של ענבים לתוך הקדירה אבל לא לתוך הקערה. וכך פירושו, כל דבר הנסחט בקדירה הוא אוכל ומותר, ולתוך הקערה משקה הוא ואסור, זולתי הדג שאפילו סחיטתו בקערה שרי. והא דאיתמר כבשים שסחטן אמר רב לגופן מותר וכו', דברים פשוטין הן ואין צריכין לפנים אלא לפני לפנים. אמנם צריכין אנו לברר כמי ההלכה לפיכך אנו מזכירין דברי כולן. **גופא** כבשים שסחטן, כגון ירקות וראשי לפתות וכרוב וכל הדומה להן, אמר רב לגופן מותר כלומר סחטן להסיר ממימיהן ולאכלן מותר, אבל אם כוונתו למימיהן והוא צירן, פטור אבל אסור. ושלקות, כגון ירקות וכדומה להן [ש]שלקן מקודם השבת ונשארו מימיהן בהן. וכן דגים מלוחין, בין לגופן בין למימיהן מותר. ושמואל אמר אחד כבשים ואחד שלקות, לגופן מותר למימיהן פטור אבל אסור. ור' יוחנן אמר אחד כבשים ואחד שלקות, לגופן מותר למימיהן חייב חטאת. **סוחטין בכשין לצורך השבת אבל לא למוצ"ש, זיתים וענבים לא יסחוט ואם סחט חייב חטאת, קשיא לרב וקשיא לשמואל וקשיא לר' יוחנן.** וכל אחד מהם מתרץ מתניתא דא לטעמיה ודבריהן פשוטין הן. אבל

מסורת הש"ס

ה) משנה פ"ט מ"ח, ב) פ"ט ל"ב, ג) יבמות פז: ודף קכב. בכורות לו. מו:, ד) [פ"ג מ"ג], ה) פ"ל והמנגנים ומחיי בפת שעלים נמי פירות ועבביו הוכשר, ו) רש"ל ותי' מהרש"ל.

תורה אור השלם

I אֲשֶׁר אֲנִי אַחֲזֶה לִּי וְעֵינַי רָאוּ וְלֹא זָר כָּלוּ כִלְיָתַי בְּחֵקִי: איוב יט כז

הגהות הב"ח

(ה) תוס' ד"ה כביצה וכו' הטיפה לאשון' הוכשר האוכל ואוכל וכו' כרים המגיע. נ"ב דף נא בד"ה אי לענין ע"ש: (ו) ד"ה דב"ע וכו' דא"כ מ"ט: (ז) ד"ה וכ' יוחנן וכו' אמרי שמא כבשים ובשלקות למימיהן:

גליון הש"ס

גמ' שלקות לגופן מותר למימיהן. עי' לעיל דף עג ע"ב תוס' ד"ה וגרוף ע"ש:

הגהות הגר"א

[א] גמ' משקה הבא לאוכל לאו אוכל הוא. נ"ב גיסקא הגאונים אוכל הוא. עי' רשב"ץ וכ"כ הרי"ף ע"ש:

מוסף תוספות

א. דפירש דכל שהוא מקבל טומאה מן התורה. תוס' שפחים נג: ד"ה נממא. ב. מתכשרי. ומיד. תוס' שפחים נג: ד"ה נממא. ג. כל הנשאר. תוס' שפחים נג: ד"ה נממא. ד. [ו]משקין מיבלע בליעי. תוס' שפחים נג: ד"ה נממא. ה. מה לי אם הולך לאיבוד או שאינו הולך לאיבוד הוא, מ"מ כיון שבא לאוכל הרי הוא כאוכל ואינו מכשיר. ריטב"ש. ו. משום דרובן למשקין והלכך כשסחטן ה"ל כדריכת זתים וענבים. רשב"ש. ז. ומדחייש' דלמא אתי משמע דאי אתי לידי סחיטה הו"ל מלאכה דאוריתא ואע"פ שאין המשקה מגופה. מי' סי"ן. ח. בכבשים. תוס' הנ"ש. ט. למימיהן. ר"ש. י. דהא [ב]סחיטת זיתים וענבים בין לקדרה בין לקערה למימיהן הוא צריך וא"ר יוחנן שהסוחט כבשים ושלקות למימיהן כסוחט זיתים וענבים וחייב חטאת. ר"ש. יא. [ד]על כרחין דוקא לתוך הקערה איירי. תוס' הנ"ש. יב. ובהא איירי נמי ר' יוחנן. תוס' הנ"ש.

רבינו חננאל

א"ר ירמיה בתנאי, המחלק בענבים לא הוכשר, פי' מחלק, משפשף פענמים שמתמצה בהן משקין ומחליקן בו, ולפיכך אמר ר' יהודה הוכשר שכך משקה גמור הוא, ות"ק אמר משקה הבא לאוכל הוא וכאוכל הוא חשוב ואינו מכשיר. ובא רב הונא ופירש כי התנאין החולקין (במחלק) במחליק בענבים, פליגי במשקה העומד לצחצחו, ואילו החולקין במפצע זיתים בדרים מסואבות, פליגי במשקה העומד לאיבוד. א"ר דידא א"ר חייא בר אשי אמר רב סוחט אדם אשכול של ענבים לתוך הקדירה אבל לא לתוך הקערה. וזש שמעמיד דברי (רבינו) רב ושמואל ביו"ט, מדדייק רב חסדא דברי שמואל ואמר מדברי רבינו נלמד חולב אדם עז לתוך הקדירה אבל לא לתוך הקערה כדי לקיים דבריהם להיות הלכה. ואין דבריהם נכונים שאפילו ביו"ט כל אילו אסורין. ולינק בפיו מן הבהמה ביו"ט אסור וכ"ש לחולב, כדגרסינן בסוף פרק חרש [שנשא] פקחת אבא שאול אומר נוהגין היינו שינוקין מן בהמה שהורה ביו"ט. ואקשינן עליה היכי דמי אי דאיכא סכנה אפילו בשבת שרי, אי דליכא סכנה אפילו ביו"ט אסור. ומפרקינן לא צריכא דאית בה צערא (וסברא) (וסבר) מפרק כלאחר יד הוא, שבת דאיסור סקילה הוא גזור רבנן, יום טוב דאיסור לאו לא גזור רבנן. הנה אפילו לינק ביו"ט לא התירו אלא מקום שיש צער, כ"ש לחלוב במקום שאין צער שודאי אסור. ואין לנו להדורי אפיריכי ולאפוקי שמעתא מדוכתא, אלא ודאי זה שאומר סוחט אדם לתוך הקדירה אבל לא לתוך הקערה בשבת אמרו, ושאמר רב חסדא ביו"ט הוא, ואין הלכה כמותם לא בשבת ולא ביו"ט, וכך קיבלנו מרבותינו. **והא דתנא דבי מנשה דבר תורה אינו חייב אלא על דריסת זיתים וענבים**

עין משפט נר מצוה

טו א מתי' פי"ל מהלכות טומאת אוכלין פי"ד:
טז ב טוש"ע מ"ח סימן סב סעיף ח:
יז ג מתי' פ"ח מהלכות שבת הל"י ופכ"ח הל' יג סמג לאחין סה טוש"ע מ"ח סס סעיף ז:
יח ד מתי' פ"ח סס הל"י ופכ"ח הלכה יב:
יט ה מתי' פי"ב מהלכות גירושין הלט"ו סמג עשין נ טור ש"ע אה"ע סימן יז סעיף ג:

לעזי רש"י

בליצייר"ר. לפצוע.

מוסף רש"י

טמא מת שסחט זיתים וענבים כביצה מכוונת טהורה. וכדמסיק מילתא דמסכת טהרות ונבלבד שלא יגע במשקה, וכגון שדרכן בפטוטי כלי עץ שאין טומאתן שאין כאן מטמא משקה אלא הזזון שנגע בהן הטומאה קודם לכן בזיתים, שהוא לא מזהר אלא משיפלו משקה וכשהמשקין נוגעין בזגין כבר חסר שיעור כביצה, ויותר מכביצה כל דהו קמני התם בהדיא טמא שכיון שיצא עליה טיפה לאשונה נטמאת הטיפה כביצה, שעדיין היה באוכל כביצה, אע"ג דאין משקה הנבלע באוכל מקבל טומאה עמו משלים שם הוא שיעורו, דלהוותה תנן התם טובא ובמנחות (נד:) נמי מייתי לה בגמרא כביצה אוכלין שהגיעו במחה ומתמעטו עד שהגיעו וכן בזית אלא ופיגול ונותר, חזר והגיעו בגמרים ותפחו שתאין ומיירין עליהן משום פיגול ונותר וחלב, ואע"ג דגמרים הנבלעין בתוכו לאו אלא מינהו, דלי סמיט להו ומני מייתיה בזית פעור, אפילו הכי כל כמה דבנוה מינהו אבלמי לגיעוריה, ומתמ מת דוקא נקט שאינו מטמא בהיסט, והוא הדין לטמא שרץ וכל טומאת מגע, ורשא דטלוה נקט, אבל זב שמטמא בהיסט שסחט אפילו בגרגיר יחידי תנן התם דטמטמא אפילו בפטוטי כלי עץ, דכיון דיצאת טיפה לאשונה ונעבל הקנ והגביהו נטמאו משקין שעל הקנ בטמא, דמשקה מקבל טומאה בכל שהו, וכשאוד ונתנו לתוכו נתערב עמו בטיהר והכל טמא (פסחים לג:).

רב נסים גאון

ואין עד מפי עד כשר

רבינו חננאל (המשך)

אנחנו כותבין תירוץ טעמא דר' יוחנן דהילכתא כוותיה, דקיי"ל כל היכא דפליגי רב ושמואל ור' יוחנן הלכה כר' יוחנן, ולפיכך מדקדקינן בדבריו להעמיד הלכה על בוריה. ר' יוחנן מתרץ לטעמיה סוחטין כבשים בשבת לצורך השבת. אבל לא למוצ"ש, ואחד כבשים ואחד שלקות לגופן, אבל למימיהן לא יסחוטו, ואם סחט נעשה כמי שסחט זיתים וענבים וחייב חטאת. ולא הפריש בסחיטתן למימיהן בין קדירה לקערה אלא הכל אסור, דהא סחיטת זיתים וענבים בין לקדירה ובין לקערה למימיהן הוא צריך, וא"ר יוחנן שהסוחט כבשים ושלקות למימיהן, כסוחט זיתים וענבים וחייב חטאת. ומתוך אילו הדברים מתברר שאין הלכה לא כשמואל ולא כרב שאומרים סוחט

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות